

Posamezna šteč. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično prilogo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1.70 K; brez priloge celoletno 18 K, mesečno 1.50 K. Za zunanje naročnike stane „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno 5.50 K, mesečno 1.90 K. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna šteč. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znak. — Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

Sijajna manifestacija jugoslov. dijaštva na Dunaju.

(Izvirni dopis.)

Dunaj, 11. marca.

Laška nasilstva na tržaški »Revoltelli« in sklep deželnega zbora, postaviti italijansko vseučiliško vprašanje na dnevni red, so vzbudila tudi med dunajskim jugoslovanskim dijaštvom veliko ogorčenje. Že za nedeljo je bil sklican manifestacijski shod, a policija ga je prepovedala s smešnim razlogom, da prepoveduje ministrska odredba iz l. 1848 (!) slušateljem univerz prirejanje sestankov po § 2 zb. zak. za javno zborovanje pa da je bilo napravilo prepozno vloženo. Sikana policije je razburjenje dijaštva le še povečala in s tem omogočila tako sijajno manifestacijo, kakor je bil jugoslovanski shod, ki se je vršil danes.

Velika dvorana restavracije Matoloni je bila mnogo premajhna; navzočih je bilo do 300 dijakov in dijakinj vseh jugoslovanskih struj in strank. Shodu je predsedoval Slovence gosp. Koder, v ostalem predsedujo pa so bila zastopana vsa večja slovenska, srbska in hrvaška akademična društva (Danica, Sava, Slovenija; Zora; Hrvatska in Zvonimir.) Za Slovence sta govorila gg. Virant in Vrtovec, za Srbe in Hrvatce gg. Tresić - Pavičič in Milušević. Prvi referent g. iur. Vrtovec (Danica) je opisal dogodke na tržaški trgovski akademiji »Revoltella«, ki bijejo v obraz vsakemu kulturnemu čutu. Naravnost izjavljajo Italijanov pa je, da si upajo dva dni po teh dogodkih obnoviti v parlamentu zahtevo po laški univerzi v Trstu. To izjavljanje zasluži najostrejši odpor jugoslovanske javnosti, zlasti jugoslovanskih poslancev, katerih dolžnost je, da z vsemi sredstvi preprečijo laške nakane. (Kaj poredito k temu klerikalni poslanci? Op. ured.) Parola vseh Jugoslovancov mora biti: Proč z laško univerzo v Trstu, proč z laško univerzo sploh, dokler ne dobimo tudi Jugoslovani svojih pravic.

Hrvaški referent gosp. med. Tresić - Pavičič je povdarjal, da čuti pred vsem kot Dalmatincev in Hrvat dolžnost povdarjati kako velikanske važnosti je Trst za vse Jugoslovane, ne samo za Slovence. Ravno v tem oziru je zlasti starejša hrvaška generacija mnogo grešila, ker je v svoji indiferentni liberalnosti priznavala Trst Italijanom. To se je danes korenito izpremenilo. Mlajša generacija je s Slovenci edina v prepričanju, da je Trst slovanska last, da mora

prej ali slej priti tudi politično v našo oblast. Vsako pordoniranje Italijanov mora prenehati, dosežanja mlačnost na hrvaški in srbski strani izgniti. Izjave mladega Hrvata so izzvale med zborovalci velikanska odobravanja, ker so bili dosedaj žal res ravno Dalmatinci oni, ki so se le prepogosto v slovensko italijansko boju postavljali na italijansko stran.

V imenu slov. naprednega dijaštva je govoril gosp. iur. Virant, ki je pokazal, kako neutemeljeno in krivično je, ako se očita od Italijanov in Nemcev Jugoslovancem, da smo protikulturni, ker se borimo proti laškemu univerzalnemu zahtevam. Italijansko dijaštvo, italijanska javnost in časopise že sami na sebi nimajo pravice govoriti o kulturi in nekulturi. Italijanske klike, ki nam odrekajo skromne ljudske šole, italijansko dijaštvo, ki nastopa tako brutalno, kakor kažejo dogodki na »Revoltelli«, in italijansko časopisje, ki na tako gnusen način sramoti Jugoslovane — vsi ti nimajo pravice, očitati drugim protikulturnost. — Čehi s prof. Masarykom na čelu niso ravnali prav, ko so se v imenu kulture postavljali na italijansko stran (Viharni kliki: Sramota! To so Slovani!) — Kakor vse žalibog kulturne zadeve, presoja avstrijska vlada tudi vseučiliška vprašanja samo s političnega stališča. Izgovor, da ni denarja, ne drži. (Medklci: Za Albanijo pa je!) Z denarjem, kar smo ga že poslali v Albanijo in kar ga še bomo, bi bilo ustrezno vsem kulturnim potrebam avstrijskih Slovanov. Za izvedbo reciprocitete zagrebške univerze in za utrakovizacijo ljudskih in srednjih šol v Trstu, pa bi zadostovala vsota, ki smo jo dali za — salut prince Wieda v Trstu. (Burno odobravanje.) Zato dobro vemo, da bo ugodila vlada našim zahtevam le takrat, kadar jo bomo v to prisilili. Danes je najugodnejša prilika, zato pričakuje dijaštvo od jugoslovanskih poslancev, da boja, ki so ga napovedali vladi in Italijanom, ne opuste drugače kakor edino za ceno narodnih kulturnih uspehov.

Burno pozdravljen je častital na to gosp. vseuč. docent dr. Vošnjak dijaštvu na tako krasno uspehi prireditvi. Vidi v njej dokaz, da jugoslovansko vseučilišče ni pokopano. Ako se bomo borili zari skupno vsa plemena in vse struje Jugoslovancov, ga moramo prej ali slej doseči. Današnji shod je dokaz, da nas vendarle vse družijo ena ideja: ideja narodnosti. (Viharno in dolgotrajno odobravanje.) Tudi Jugoslovani moramo napisati na svoj praport italijansko devizo: Trieste o nulla. Trst bo slovanski ali pa nas sploh ne bo več.

Gosp. Milušević je izjavil v imenu srbskega dijaštva, da smatra on vse težnje, vse zahteve Slovencev in Hrvatov tudi za svoje in da

je odločeno, iti z njimi vred v najskrajnejši boj. Posebno v vseučiliških zahtevah bo stopalo ramo ob ramo s Hrvati in Slovenci.

Soglasno so bile sprejete nato sledeče resolucije:

Shod jugoslovanskega dijaštva na Dunaju, dne 1. marca 1914

1. najodločnejše protestira proti brutalnim nasilstvom Italijanov na trgovski visoki šoli Revoltella v Trstu, izreka svojim jugoslovanskim tovarišem svoje simpatije, jih pozivlja, da vztrajajo v vsiljenem jim boju in jih zagotavlja popolne solidarnosti.

2. pozivlja vlado, naj nemudoma ukrene vse potrebno, da se podobna nasilstva ne ponove in da se lahko tudi Jugoslovani nemoteno in mirno posvete študijam na tej visoki šoli.

3. pozivlja odločilne činitelje, naj ukrenjejo potrebno, da se v glednem času ustanovi v Trstu vsem južnoavstrijskim narodom dostopna visoka šola trgovskega in gospodarskega značaja.

4. opozarja avstrijsko javnost na dogodek na Revoltelli, ki so nov dokaz, da bi bila italijanska univerza v Trstu edino le torišče za italijanske šovinistične provokacije in da je Trst zato za italijansko univerzo najnepriladnejše mesto.

5. pozivlja jugoslovanske poslance, da z vsemi sredstvi preprečijo ustanovitev italijanske univerze v Trstu, najvažnejši točki in naravnem središču avstrijskega jugoslovanskega ozemlja.

6. pozivlja poslance, da preprečijo tudi vsako drugo enostransko rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja, dokler vlada ne ugoditi vseučiliškim in drugim šolskim zahtevam avstrijskih Jugoslovancov; in

7. zahteva zlasti, da se nemudoma izvede reciprociteta zagrebškega vseučilišča.

Slovenska zemlja.

TRBOVLJE.

Svet bo strm, ko bo čital o nasilnostih, ki so se godile pri zadnjih občinskih volitvah v največji slovenski občini na Sp. Štajerskem. Ves rudniški aparat, vsa pisarna je bila cel teden na delu. Od hiše do hiše so letali, podnevi in ponoči razni priganjači, rudniški hlapci, popivali so po raznih beznicah in pripravljalci volilce za nemške, recte, nemčurske kandidate. Našim ljudem Slovincem se ni zdelo vredno hoditi toliko okrog, ker so bili mnenja, da bo zmagala slovenska lista. Voditelji Slovencev so bile osebe, katerih imen narodni Slovenci ne imenujejo s ponosom in njim ne delajo več nekdaj običajnih poklonov. Sramota je

za Slovenijo, da ima take voditelje. V podrobnosti o teh še pridemo. Volitve bi bile lahko za nas Slovence zelo ugodno izpadle, ako bi se ne bilo našim ljudem oči zavezale. — Sedaj smo izprevideli. Potrpljenja je konec. Zaslužno plačilo ne izostane. Želja se jim je izpolnila! Sedaj imajo občino v rokah socialni demokratije, zvezani z rudkopom. Videli bomo njihovo gospodarstvo.

(Dalje sledi.)

IZ MOKRONOGA.

Pretečeno nedeljo je uprizorilo »Bralno društvo« Anzengruberjevega »Krivopriseznika«. Kakor dosežanje je pokazala tudi ta prireditev, da razpolaga naš oder z dovolj in dobrimi igralci, ki stoje pod vodstvom izbornih režiserjev. Le škoda, da so slične prireditve tako redke in da se da prepogosto prednost ničvrednim enodejanskim burkam in šaloigram. Vseled tega manjka igralcem rutine in režiserji sami imajo dela, ki bi si ga s pogostejšimi prireditvami čisto lahko olajšali, ker bi imeli potem vse igralce veliko bolj v rokah. In da bi se naš oder ne povzpela nad enodejanko, zato je predober.

Igra v splošnem je torej vzpela kakor se je pričakovalo. Igralci so pokazali dobro voljo, videlo se je, da so prednašali z veseljem in vne- mo. Pa tudi gospoda režiserja sta zopet pokazala, kako znata maskirati, skrbela sta za krasne narodne noše, ki so nas v svoji pestrosti in harmoniji barv veselo presenetile. Posebno nekateri skupni nastopi so se razvili do popolnega efekta ter kazali na precejšnjo dramatično zrelost. Vloge so bile med posamezne igralce jako srečno razdeljene. Glavna vloga Krivopriseznika je bila v mojstrskih rokah in izvedena tako realistično, da si lepšega kmetkega grešnika sploh ne moremo misliti. Kretanje, mimika, sploh cel nastop je bil tak, da smo trenutke pozabili, da je pred nami oder in da smo mislili, da vidimo odlomek iz resničnega življenja. Višek je dosegel v 6. sliki, kjer je bila njegova igra tako plastična, da je vse preglasno občinstvo za trenutek obmolknilo in se vdaljo nemi grozi. Enako častno je rešila svojo vlogo Veronika, ki se je povzpela do iste višine kot on, ter pokazala, da je še vedno prva ženska moč našega odra.

Kmetovec je drastično interpretiral kmeta-bahača; pa o teh treh smo itak navajeni najboljšega. Vendar bi bilo dobro, da bi tu pa tam ne padla v deklamatoričen ton ter svojo igro podpirala z živahnejšo mimiko. Tudi Kmetovec je nekaj zagrešil s tem, da je v zadnji sliki padel v svoj naravni glas, kar je tvorilo neprijeten kontrast s prejšnjo modulacijo glasu. Francetova maska

je bila slabo pogodena, ker je spominjala prej na »staro hišo«, kakor absolutna kmetijske šole. Zidarka je bila vseskozi naravna. Jakob je bil izborni maskiran, umiral je pa precej nerodno in nenaravno. Po njegovem nastopu v »Ciganih« bi pričakovali od njega kaj boljšega. Marijana je dobro predstavljala naduto kmečko dekle, s Tonetom sta bila pa precej čuden par. Veliki hlapec bi jo bil prav dobro pogodil, če bi se bil svojo vlogo, ki je bila itak kratka, naučil. Ali je bil mogoče kriv šepetalec? Druge vloge so bile dobro izvedene, v natančnejšo kritiko se zaradi njihove brezpomembnosti ne moremo spuščati.

Kar se tiče iger na splošno, bi omenil, naj se igralci odvajajo pateričnega in deklamatoričnega tona, ki je prišel pogosto do močnega izraza. Dostaviti pa je treba še nekaj glede tehničnega aparata in publike. V prvi vrsti naj se razne drobnarije, ki se rabijo več ali manj pri vsaki prireditvi od društva nakupijo, da ne bo zadnje dni tistega iskanja po cellem trgu. Luč v dvorani naj se med prizori takoj ugasne, ne šele pomislja, da pride scenerija do večjega efekta. Tudi bi ne škodilo, če bi se kulise premikale malo bolj hitro in tiho. Igralci naj svojo radovednost malo bolj krotijo. Od publike bi pričakovali malo več resnosti, da se ne bo smejala pri pretresljivih prizorih, kakor se je pripetilo sedaj in pri uprizoritvi »Mlinar in njegova hči«. In še nekaj bi na tiho pripomnil gotovim osebam, da je namreč pri prireditvah slovenskega društva občevalni jezik slovenski in ne blažena švabarija.

Kritika je navidezno izpadla precej ostro, toda če se vzame stvar resno, potem se napake, tudi če so majhne, ne smejo prikrivati, ampak odkrito povdariti. Seveda se mora veliko odšteti na račun odra, ki je za slične prireditve zelo tesen in je treba že prav dobrih igralcev, da se morejo na njem svobodno kretati. Sicer pa s to kritiko ni rečeno, da je igra izpadla slabo, nasprotno, igralci se je zelo dobro in gotovo so bili vsi gledalci popolnoma zadovoljni, saj je bila tudi prireditev za eno stopnjo višji k popolnosti. Kakor se čuje, se bo uprizoritev v nedeljo ponovila, ker zaradi majhnega prostora mnoge osebe ni dobilo dostopa in do takrat upamo, da bodo igralci skušali popraviti tudi te malenkosti, katere se sedaj zagrešili. Takrat upam, da bodo posetili prireditev tudi drugi občinski, ki se sedaj niso odzvali vabilu saj so vendar te prireditve edine te vrste v naši dolini, ker se vsaj skuša, da se povzpne na resnejšo stopnjo. Kesali se gotovo ne bodo.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Bearnece se je prekinil mahoma: guba, polna skrbi, se je bila začrtala na Kolinjičevem čelu.

A sam pri sebi je dodal Gaskonjec:

»Makar če sploh ne molijo — samo da jaz zavladam Parizu!...«

Mladi princ Kondéški je bil postal otožen od svoje lastne zgodbe. Pardajan ga je motril s simpatično radovednostjo. Ta odkriti obraz, krotkosti, zdaj poln bliskov, to prelestno sveže in resnično krasno obličje, vsa ta obilica gracije in sile se mu je zdela v živem nasprotju z obrazom kralja Henrika.

Ta, dasi mlajši od svojega bratranca, je kazal znake širokoustne zvižanosti, pod katero so se skrivale gotovo sebične misli. Njegov obraz je bil bolj pretkan nego fin. Bearnece je smejal mnogo in ob vsaki priliki. Grohotal se je in govoril glasno; oči so se mu svetile, a nerade so zle naravnost; njegova šala je bila lahkomiselna in pogostoma groba; odtod mu je ostal sloves duhovitosti, kakor da se skriva duhovitost v

dovtipu. Ljubil je mastne šale, pripovedoval rad babje zgodbe in se hvalil s svojimi uspehi prav bahavo — naravno svojstvo takšnega duha.

Sicer pa nikakor ni bil zopern; bil je pač eden tistih dobrih debelih egoistov, ki jim oprošča množica marsikaj, ker se znajo smejati; v dnu svoje duše — tip trgovskega potnika, kakršne so slikali v romanih pred tridesetimi leti in o kakršnih pravi popevka: »Naj bo solnce, naj deži, on prepeva brez skrbi...«

Toda čas je, da se vrnemo k svoji istoriji.

Kaj so delali v Parizu Kolinji, princ Kondéški in kralj navarski?

To izvemo prav kmalu.

Za zdaj nas je zanimalo predvsem predstavljanje viteza Pardajana vsem tem raznim osebam, ki smo jih postavili na pozornico.

Njih posvetovanje je moralo biti v tem trenutku že končano.

Vendar pa so še čakali nekoga.

Med tem je motril mladi kralj navarski našega viteza s premetnim očesom, iščoč morebiti sredstva,

kako bi priklenil tega junaka k svoji usodi; prav takrat pa so se odprla vrata. Vstopil je eden tistih služabnikov v bojni opremi, ki jih je bil opazil Pardajan, hitel k admiralu Kolinji in mu šepnil par besed na uho.

»Sir,« je dejal Kolinji z neutajljivo radostjo v svojem glasu, »gospod maršal de Monmoransi se je izvolil odzvati mojemu vabilu. Tukaj

je in čaka, ako ga izvolijo vaše Velikanstvo poklicati pred se.«

Zarek zadovoljstva se je zavesetil v Bearnecevi oči; toda ugasnil je takoj; in s svojo gaskonsko dobrovoljnostjo je vzkliknil kralj:

»Ah, ta dragi Franc! Veselilo me bo, videti ga. Naj le vstopi, naj vstopi! Gospod admiral, in vi bratranec, izvolita ostati pri meni med tem pomenkom.«

Ostali navzoči so vstali, da bi odšli.

»No!...« je dejal Deodat in prijel Pardajana za komolec. »Na kaj pa mislite?«

Pardajan se je zdrznil, kakor vzdramljen iz sanj. Naznanilo, da vstopi maršal Monmoransi, ga je pahnilo v nekakšno strmenje.

»Pardon,« je jecnil.

In poklonil se je pred kraljem navarskim, ki mu je, zdaj že drugič, pomolil roko in dejal:

»Grof de Marijak mi je povedal, da ne cenite ničesar tako visoko kakor svojo neodvisnost in da želite ostati daleč od vseh strankarskih sporov; jaz pa upam vendar, da najino srečanje ni zadnje in da vas vidim enkrat med našimi.«

»Sir,« je odgovoril Pardajan, »toliko dobrohotnosti dolgujem pač popolno odkritosrčnost: groza me je verskih bojev, ker sem sam skoraj brez vere... moj oče mi jo je namreč pozabil dati.«

Pardajan ni videl, kako se je zganil Kolinji; nič se mu ni poznalo, da bi se zavedal, kakšno nečuvnost je izrekel. Sicer pa se je bodoči kralj Henrik IV. zadovoljil napram tej nečuvnosti z nasmeškom. In ta nasmešek je govoril cele knjige o Bearnecevih verskih čuvstvih.

»Toda,« je zaključil vitez, »pri- znati moram vseeno našemu Velikanstvu, da — ako mu morejo koristiti goreče simpatije ubogega zlodeja, kakršne sem — mu ob dani priliki ne bo manjkalo teh simpatij...«

»Dobro, dobro, o tem se še pomeniva,« je dejal kralj.

Pardajan je odšel z Marijakom. Stari Anđelot in Telinji sta bila odšla skupaj že pred njima.

»Kakšna slabost vas je prišla pravkar, prijatelj dragi,« je vprašal zdaj Marijak. »Zdeli ste se mi silno razburjeni; še zdaj ste blede.«

»Poslušajte,« je dejal Pardajan.

»Ali je res, da je maršal de Monmoransi tukaj in hoče govoriti s kraljem?«

»Res je.«

»Franc de Monmoransi, kaj ne?«

»On, kdo drugi!« je potrdil Marijak začen.

»No, vidite, ta Monmoransi je oče deklce, ki jo ljubim! Izročiti mu moram pismo, ki ga imam v nedrži in ki me že na prsih. Ako mu tega pisma ne izročim, sem verolomnik in vzamem Lujzi najnaravnejšo in

najzdatnejšo zaščito, ki jo more najti. Ako pa mu jo izročim, me bo ta mož sovražil, in Lujza mi je izgubljena na veke...«

XXXI.

Franc de Monmoransi.

Mož, ki so ga pričakovali v Kolinjskem dvorcu in ki je stopil pravkar pred kralja navarskega, je razodeval po zunanosti svojih štirideset let. Bil je velik, krepke rasti in gibljiv udov, kakor navadno vsi ljudje, ki ljubijo napore telesne vaje. Njegovi lasje so bili beli.

Oko se je moralo začuditi tej starostni belini na glavi, ki je bila ostala mlada: zakaj brki so bili ohranili svojo lepo kostanjevo barvo; nobena guba ni še rezala obraza; pogled njegovih oči je bil sicer brez plamena in kakor zastrti, a vendar jasn, trden in raven.

Kljub vsemu pa se je zdelo, da ruši neopredeljiva trudnost harmonijo sile, ki se je razodevala v vsej pojavi tega človeka.

Počasi, kos za kosom, so bila leta odplavila bol.

Toda žalost je ostala globoka kakor nekdaj in težila tega moža z neizpremenjeno težo; gotovo je bila ona vzrok njegove čudne trudnosti.

Franc Monmoransiški je delal vtis človeka, ki trpi življenje, ne da bi mu ugajalo.

(Dalje.)

Iz Voloske-Opatije.

Občni zbor hrvatskega pevskega društva »Lavor« v Opatiji. V soboto 7. marca vršil se je občni zbor imenovanega društva v prostorih restavracije »Prokop« ob udeležbi vseh članov. Za predsednika je bil zopet enoglasno izvoljen g. župan Julij Miran, ki predseduje društvu že 16 let, za podpredsednika gosp. dr. Franjo Bakarčič, a v odbor pa sledeči gospodje: R. Kundič, M. Kundič, M. Vahtar, D. Vahtar, J. Kuhar, prof. dr. Raič in A. Rajčič; za namestnike: J. Matetič in T. Paver, a za pregledovalce računov pa A. Vahtar in J. Gornik. Ob ti priliki se je storil celi program za tekoče leto, katerega glavna točka je pač: Izlet v Karlovac, Zagreb, Ljubljano. Društvo se pa tudi že pridno pripravlja, da izvede to točko čim častnejše.

Gostovanje ljubljanskega nemškega gledališča v Opatiji. Ako je kdaj opatijski zabavni odbor storil kakšno brezobzirnost, jo je storil pač v polni meri sedaj, ko je poklical ljubljansko nemško gledališče, da gostuje v Opatiji. To je nesramnost, katere zabavnemu odboru tako hitro ne odpustimo. To gledališče že samo po sebi kakor takšno provokira na našem ozemlju, torej se ga more smatrati kakor politično organizacijo, katero opatijski zabavni odbor, v katerem sedi skoraj polovica Slovanov, naračuje za zdravišče kakor je Opatija in s tem provocira nje prebivalstvo. Gospodje samo tako naprej, pa bomo kmalu obračunali. Predstave so bile slabo obiskane, ker se jih Slovani sploh udeležili niso, izvenšči tiste, ki sede v zabavnem odboru in ki imajo prost vstop. Če se še kaj takega dogodi, govorili bomo jasneje.

Odhod nadvojvode Evgena iz Opatije. V torek 3. marca t. l. odpotoval je nadvojvoda Evgen po trimesečnem prebivanju v Opatiji. Odšel je v Dalmacijo in je obljubil, da bo v jeseni zopet prišel. Predno je odšel, si je ogledal še novo pošto poslopje in se izrazil proti nadoskrbniku gospodu Ileršiču, da so vsi oddelki zelo praktično razdeljeni.

Tujci v Opatiji. Volosko-Opatijo je obiskalo od 1. januarja do 5. marca t. l. 6376 oseb, od 3. do 5. marca jih je na prišlo 777, a na 5. marca t. l. je bilo v Voloski-Opatiji nastanjenih 2790 gostov.

Štajersko.

Delo »Südmarke«. Že pred tedni smo poročali o prav čudnem slučaju, ki se je pripetil v »Südmarkini« naselbini pri št. Ilju. Pred dobro dvema letoma so »Südmarkini« agentje pregovorili posestnika Sieferta iz Althofna na Nemškem, da se je preselil v šentiljsko okolico. Obljubili so mu modro z neba. Ko pa je prišel Siefert tje, je našel precejšnjo, a skrajno zanemarljivo posestvo, v katero je pač zabil mnogo levega denarja, a ni našel nikakega dobička. Vsled tega, naravno, ni bil voljan kar kratkoma podpisati mu od »Südmarke« predloženo pogodbo. Dolgo časa so ga na vse mogoče načine lovili in pestili, konečno pa so ga kar tekom 14 dni hoteli vreči iz hiše. Siefert se je pa postavil in tožil »Südmarko«. Stvar se je dolgo časa pletla in konečno tako izravnala, da se je »Südmarka« uklonila zahtevi Sieferta, da nima dobiti od tega ničesar več, dočim je preje Sieferta vedno in vedno skušala pripraviti do tega, da bi ji za vso škodo, ki jo je imel, plačal še odškodnino. Ko je »Südmarkino« vodstvo konečno uvidelo, da prične ta afera počasi zanjo postajati v javnosti zelo neprijetna, je nakrat sibi navdela plašč milosrčnosti, dobrohotnosti in bogosvidenja kaj še vse, samo, da bi se prej ko mogoče iznebila neljube priče. »Südmarka« je v tem slučaju pokazala jasno dovolj, da ji je le za kupčijo in da ji je vse drugo le prazna fraza.

Kaj vse je dovoljeno nemškim vojakom! V soboto, dne 7. t. m. se je n. pr. zgodilo, da je šlo po Tegethoffovi cesti, proti polnoči, šest podčastnikov 47. pešpolka v Mariboru, in na vsa usta tulilo protiaustrijsko »Wacht am Rhein«. Ker nismo voljni trpeti takih ekscesov, vprašamo, kaj storiti, da se kaj takega v bodoče prepreči?

Maribor. (Porota.) V torek ste bili dve obravnavi. Prva proti 28-letnemu posestniku in krmarju sinu Jakobu Markrapu iz Rakovcev pri Ormožu radi nevarne grožnje in težke telesne poškodbe. Jakob Markrap, ki živi ločeno od svoje žene a je imel za ljubico posest. vdovo Hedvigo Ritonja iz Zave, je prevzel pred ne dolgo temu po svojem očetu Franu v najem posest in krčmo. Nasilen kot je bil, je lani 28. decembra z revolverjem grozil svojemu očetu, ki mu je komaj ušel, nato pa se podal k svoji ljubici, na katero je ponoči ob slovesu ustrelil in jo težko zadel v trebuh. Jak. Markrap je odločno

tajil grožnjo proti očetu in dejal, da je Ritonjevo samo po nesreči zadel. Obsojen je bil na dve leti težke ječe. — 32letna dekla Marija Caf je bila že enkrat 18. septembra 1908, pred mariborsko poroto obsojena radi detomora na tri leta težke ječe. Dne 29. januarja t. l. (o stvari smo že poročali), je prišla zvečer k posestniku Vrečar in prosila prenočišča, katero so ji usmiljeni ljudje tudi dovolili. Popolnoči se je iz stanovanja odstranila v hlev, tam porodila in usmrtila dete ter je v listju zakopala. Ko se je naslednjega dne poslovila, je Vrečar videl sumljive sledove, poklical ptujsko policijo, koje policijski pes je izsledil najprej mrtvo dete, pozneje pa še njega mater, ki je bila šla k posestniku Neži Vezjak v Krčovini pri Ptuj. Cafova se je najprej izdajala za neko Vogrinec, ter imela tudi poselsko knjigo na to ime. Obsodili so jo na šest let težke ječe. — V torek se je zagovarjal pred poroto delavec v Donavici, Jos. Petrena, ki je lansko leto v Vel. Nedelji zastupil svojo ženo in svoje dete ter hotel poročiti neko vdovo Vindiš, s katero je živel že več let. Petrena je tajil vsako krivdo nad smrtjo svoje žene in trdil, da sta se zmenila, da pride ona z detetom v Donavico, od koder je hotel iti v Trst. Obravnava v torek še ni bila končana.

Maribor. (K tatvini briljantov.) Kot smo že včeraj poročali, so prijeli v Gradcu upokojenega postajnega mojstra Muzeka iz Maribora, ker je skušal v Mariboru ukradenke dragulje zastaviti v graški zastavljalnici. Muzek pa vlom in tatvino nikakor ne priznava, marveč pravi, da je dragulje dobil od druge osebe z naročilom, da jih naj zastavi. Če se more temu in neki drugi govorici verjeti, je baje vlom izvršil nek sprevednik »spalnih vozov« (Schlafwagen) brzovlakov proge juž. železnice. Denar, ki sta ga Muzek in njegova oskrbnica že popreje kazala okoli, sta baje podedovala. Koliko je na tem poslednjem resničnega, se bo pokazalo že v nekaterih dneh. Muzeku se le to deloma verjame, da ima skrivca.

Zopet — zverjad? Iz št. Nikolaja pri Lipnici poročajo, da tamkaj zopet mori neka zverjad. Vsled nevarnosti so morali zapreti že tamošnje šole. Zastvoritev šole je odredilo tamošnje okr. glavarstvo. — Seveda treba počakati še nadaljnjih vesti. Če pa se uresniči gorajšnje, je razvidno, da ste bili res dve zveri roparici.

Ptuj. (Požar.) V Varizlju je nastal pri posestniku Murkotu požar, ki je prešel tudi na gospodarska poslopja sosedov in napravil 3750 K škode. Posestniki so sicer vsi, a le deloma zavarovani. Praviijo, da je bil požar od zlobne roke potaknjen. O storilcu pa še ni sledu.

Trbovlje. Čitatelje »Dneva« opozarjamo, da bomo priobčili več dopisov iz Trbovelj o zadnjih občinskih volitvah. Posvetili bomo z bengalično lučjo v razne brloge »naših«. Prišel bode tudi na vrsto korobač ali pasji bič Ferencza. Razni »značaji« seveda tudi ne bodo izostali. Dopisnik bode sukal os okoli trboveljskega diplomata in raznih »narodnjakov« pri polnem kozarcu vina. Pripravite očala!

Občinska seja v Spod. Šiški

se je vršila dne 10. t. m. Sejo otvori g. župan Josip Seidl, se spominja umrlega obč. svetnika Fran Kralja, spominja se njegovega uzornega delovanja v prid občine in krajevine šole, ter pozove navzoče, naj se v znak sožalja dvignejo raz sedežev. Se zgodi.

Nato predstavi obč. odboru mesto umrlega Frana Kralja na novo vstopivšega odbornika g. Iv. Noča.

Prečita se okrožnica dež. odbora, ki vabi občino na nakup plemenskih bikov. Sklene se, da se pač vzame okrožnica na znanje, bikov pa občini ni treba nakupovati, ker jih je itak v okolici dovolj.

Finančnega odseka referent gospod Milan Cimerman poroča, da je odsek račune za leto 1913 pregledal, ter našel račune in knjige v redu, na kar se računi odobro.

Nato predlog finančnega odseka se loyskemu klubu »Sava« podaljša zakup lova za dobo pet let proti plačilu najemščine letnih 120 K. Raznim prošnjam za podpore se deloma ugodí, deloma se iste odkloni.

Občinskemu slugi Josipu Cegnarju se dovoli v nakup obleke 65 K, z naročilom, da si omisli obleko po zgledu ljublj. magistratnih slug. Na predlog referenta personalnega odseka g. Janko Keleca se sprejme v občinsko zvezo: Anton Medved, Miha Cvirni, Katarina Nedoma, Fr. Baloh, Petek, J. Cuznar, Drežnik, Smole, Petercel. Druge prošnje se zavrnejo,

ker ne odgovarjajo zakonitim zahtevam.

Sprejme se v zvezo občine ml. otroci Helene Tušar.

Mesto občinskega svetnika ranjkega Fran Kralja se izvoli obč. svetovalcem g. Milan Cimerman, v personalni odsek g. Fran Ogrizek ter v vodovodni odsek g. Ivan Noč.

Dalje se sklene priporočiti prošnjo g. Fran Radovana, za zabotehniško obrt v Spod. Šiški, ker je ista potrebna ter ni zakonitega zadržka.

Prošnja za gostilniško koncesijo g. Valentina Gregorca, gostilničarja v Domžalah se priporoča v odklonitev, ker ni krajevne potrebe ter je gostilni itak dovolj. Prosilec tudi ne bi osebno koncesije izvrševal.

Prošnjo g. Petra Štepića za razširjenje koncesije za točenje likerjev in boljše vrste žganjice se sklene priporočiti z ozirom na tujski promet odnosno krajevno potrebo.

Referent cestnega odseka g. V. Maurer predlaga, naj se izpopolni cestna razsvetljava s tem, da se naroči 11 obločnic tipa Lux, ki se je izkazal kot primeren in da se takoj izvrši montiranje. Sprejeto.

Imenom stavbnega odseka predlaga referent g. Daniel Battelino, da se odobri parcelacijski načrt Adolfa Loranta, Antona Štirna in Marije Bizjak, proti vladni pritrditvi in proti brezplačnemu odstopu in odpisu za ceste potrebne zemljišča na občini.

Ad točka slučajnosti stavi g. obč. svetnik Milan Cimerman nujni predlog, da se obrne občina na mesto Ljubljano radi ureditve kanalizacije v očigled grozeči inkorporaciji in sicer za enkrat v toliko, da dovoli mestna občina vodo s Celovške ceste brezplačno odpeljati po kanalu v ljubljansko kanalizacijo. Interesiran je tudi erar, ki bo tudi prispeval. Nujnost in predlog se sprejmeta.

Dalje prečita isti prošnjo posestnikov ob cesti polic. stražnice na c. kr. vlado, da naj ta vpliva na vodovarje, in jih primora, na tej cesti položiti vodovodno cev, ker so hiše cele ulice brez vsake vode. Vlada se je obrnila nato na obč. odbor, da o tem sklepa.

Na predlog predlagatelja se sklene visoki c. kr. dež. vladi vposlati obširno poročilo o križevem potu šišenskega vodovoda, o brezprimerni pristranosti deželne odbora in o izmozgavanju šišenskih prebivalcev s strani vodovodnih zadrugarjev s pomočjo klerikalne deželne večine.

G. obč. svetnik Daniel Battelino opisuje stanovanje, ki ga je za svojo tukajšnje pošto nameraval postaviti, ko ob vsakem dežju plavajo uradni prostori v vodi, ob suhem vremenu so pa za promet šiške premajhni in od centra občine preoddaljeni. Njegov predlog, da se naprosi sl. c. kr. pošto ravnateljstvo, da najame druge dostojnejše in primernejše prostore za svojo pošto urad se sprejme.

Nujni predlog radi nasaditve drevces po šišenskih cestah in ulicah se izroči cestnemu odseku. Upamo, da ne za vedno.

Nato g. župan Josip Seidl zaključí sejo.

Dnevni pregled.

V sredo, dne 18. sušca 1914, je minulo 500 let, odkar je bil Habsburčan Ernest Železni kot koroški vojvoda zadnikrat v slovenskem jeziku na Krnskem gradu slovesno ustoličen. Opozorjamo danes na to slavnost z željo, da jo vsa društva, vse hiše in vsi posamezniki primerno proslave. »Dan« bo izšel v posebni izdaji. Nabirajte ta dan za C. M. Družbo.

Slavnostno predavanje, v spomin 500letnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku priredi v sredo, dne 18. sušca 1914 točno ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu. Predava prof. dr. Josip Gruden, stolni kagorik, pisatelj »Zgodovine slovenskega naroda«: O ustoličenju slovenskih vojvod in o slovenskih županah v preteklosti.

Politični proces proti galiskim Rusofilom. »Času« se poroča iz Lvo-va: Obtoženi Bendasiuk je izjavil, da ni kriv. Protestiral je proti aretaciji, hišni preiskavi, ki je bila pri njemu izvršena s kršitvijo zakona, kot tudi proti konfisciranju njegovih spisov. Predsednik je izjavil, da obtoženec na prosto, če se hoče braniti bo diši v enotnem govoru ali pa z odgovori na posamezna vprašanja. Bendasiuk je nekatere trditve obtožnice imenoval nepravilne. Zanikaval je, da bi bil stalni urednik Ivovske Pri-karpatske Rusi in da bi bil v ozkih stikih z grofom Bobrinskim. Sploh se ne spominja, da bi si dopisoval z Bobrinskim. Črtice o Bobrinskem, ki so se pri njemu našle, ni mogoče smatrati za korespondenco. Zato se priznava, da se je stikal s Pasenovom, Vergunem in Kazajskim. Proglasil je nadalje, da je imel pismene stike z

znanimi osebami in politiki v Rusiji, da bi stal v združenju z ondotnim narodnim življenjem. Doktorja Verguna je informiral le o razmerah rusinske stranke v Galiciji. Narodna enota ruskega naroda od Tise do Kamčatke je za obtožbenca nepremakljiv princip, ki velja za celo njegovo življenje. Tu ne gre za državni pojem politične vsebine. Obtožnica ni dokazala, da je šlo obtoženemu za politično združenje Rusinov z rusko državo. Na kaj takega misliti bi bilo naravnost blaznost in bilo bi tudi v nasprotju z nazorom stranke obtoženca. Bendasiuk je trdil dalje, da je delal le nato, da bi svoje prepričanje o enotnosti ruskega naroda poglubil med rusinskim ljudstvom in da bi ne bila delana razlika med Malorusi. Velikorusi in Ogrskimi Rusi. Pečal se je nato natančneje z razmerja rusofilske stranke k Ukrajincem in trdi, da je ruščina edin književni jezik celega ruskega naroda, vse ostalo je le narječje, ki ne more tvoriti znak samostojnega naroda. V rusinskem ljudstvu je bila vedno naklonjenost vrniti se k prvotni veri, k pravoslavju. Zato ni potreba nobene posebne agitacije. Rusofilska stranka v Galiciji in tudi obdolženec nista agitirala v interesu pravoslavne vere. Z narodnega stališča je imel Bendasiuk simpatije k gibanju za pravoslavje in je vsakega, ki je hotel glasiti svoj pristop k pravoslavju, rad podprl. Glavni vzrok, vsled katerega se je širilo pravoslavje v Galiciji je bilo nečimerno delovanje katoliškega episkopata. To je zagovor pisatelja Bendasiuka proti obtožnici, ki pravi, da se je Bendasiuk udeleževal delovanja ruske stranke v Galiciji. Očita mu, da je bil v zvezi z Bobrinskim in prištevati mu v greh, da je delal v Galiciji shode, da je predaval v Moskvi o galiskih razmerah in da je spisal rusko gramatiko in več drugih malenkosti. Obravnava bo trajala tri tedne.

Vmešavanje v »svobodo« škofa. Kako klerikalci razlagajo pojem svobode, se vidi iz naslednjega: »Slove-nec« se jezi, ker so oblasti v Luksemburgu obsodile tamošnjega škofa v plačanje 26 frankov, ker je v pastirskem listu pozival na bojkot naprednih listov! Škofi bi torej smeli nemo-teno pozivati na bojkot, sploh vse bi smeli delati, ako jih pa oblasti kaznujejo radi kaznivih dejanj, je to vmešavanje v svobodo škofa! Škofom in duhovnikom bi moralo biti dovoljeno vse in jim je tudi dovoljeno — pri nas, ne pa tudi drugod, kjer so ljudje malo pametnejši in mislijo, da veljajo zakoni za vse državljane brez razlike.

Dijaški izlet k Adriji. Vpoštevaje željo, izraženo iz srednješolskih krogov, je odbor ljubljanske krajevine skupine avstrijskega mornariškega društva v svoji seji dne 3. t. m. sklenil, da kakor leta 1912., priredi tudi letos dijaški izlet k Adriji. Pripravila se izlet skozi Reko v našo vojno luko Pulj. Krasni spomeniki stare rimske kulture, kakor amfiteater, pa tudi vsakovrstne zanimivosti modernega Pulja, posebno vojni arzenal in vojne ladije, bodo gotovo nudile naši uka-željni mladini v obilici gradiva, da si razširi svoje duševno obzorje. Iz Pulja bodo izletniki poleteli k bližnjim vrsled svojega milega podnebja svetovnoznanim Brionskim otokom in v Trst. — Kot udeležniki izleta se sprejmejo učenci srednjih šol na Kranjskem in učiteljstva v Ljubljani, kakor tudi ljudski učitelji in učiteljice. Natančneje podrobnosti se bodo še določile. Odbor se ne bo strašil nobenega truda, da priredi ta izlet pri kolikor mogoče nizkih stroških za udeležence in računa pri tem na podporo vseh plemenitih prijateljev naše mladine.

Surovost švabskih poslancev. V včerajšnji seji državnega zbora so nemški poslanci uganjali precejšnje svinjarije. Neprestano so kričali napram češkemu poslancem: Šviha. Policijski poslanci. Kaj pa imajo poslanci opraviti s Šviho in policijo. Radi edinega slučaja, ki ga je povzročilo ravno v toliki meri vlada in cesarsko namestništvo v Pragi ter državni uradniki, kakor Šviha. In vlada je vendar nemška! Nemci naj se raje na pravo addresso obračajo. Sicer jim bo do slovenskih poslancev poklicali v spomin Wastiana in jim klicali tazadevne primerne psovke. Švabi naj bi bili le lepó tiho. In če imajo kaj na srcu naj se obrnejo raje na ministra Hei-nolda in Berchtolda, ki sta plačevala sodnika za špiceljstvo.

Iz ljudskošolske službe. Logaški okraj: Namesto obolele učiteljice Ane Prudič je za suplentino na ljudski šoli v Cerknici (okraj Logatec) imenovana bivša suplentinja v Horijah Ivana Zwölfi; namesto Ivana Pristov, ki je imenovan za provizoričnega učitelja v Postojni, pride na šolo v Be-gunjah kot suplentinja učit. supl. Ju-stina Kavšek. — Kočevski okraj: Bivši suplent v št. Mihelu pri Novem mestu Ivan Trošt je imenovan za prov. učitelja na šestrazrednici v Loškem potoku. — Krški okraj: Name-

sto obolelega učitelja Jožefa Brez-nikar je za suplentino na Raki ime-novana Valentina Tepina; namesto nadučitelja Karola Rostohar, ki je pri-deljen v službovanje v Cerkljah, pride na šolo v Vel. Trn kot suplentinja dosed. proiz. učiteljica v Sv. Križu Marija Kovač. Absolvirana učiteljska kandidatinja Rozalija Mejak je ime-novana za provizorično učiteljico na novoustanovljenem paralelnem raz-redu na ljudski šoli v Mokronogu. — Novomeški okraj: Namesto obolelega nadučitelja Antona Sila pride kot su-plentinja na ljudsko šolo v Brusnicah Stefanija Pavlič in namesto obolele učiteljice Marije Arh pride supli-rat v Birčno vas bivša suplentinja v Brus-nicah Angela Gradišar. — Postojnski okraj: Na mesto pokolnega učitelja Mihaela Mežan je za prov. učiteljico v Orehku imenovana bivša suplen-tinja Ivana Čuč, za prov. učiteljico na dvorazrednici v Horijah suplentinja Ivana Justin, za prov. učiteljico na trirazrednici v Slavini supl. Marija Komar in za prov. učitelja v Postolni dosedanji učit. suplent Ivan Prister.

Slovensko društvo »Triglav« v Belgradu ima svoj II. izredni obični zbor v nedeljo 15. marca ob 3. uri v kavarni »Kosovo«, Carice Milice ul. 16.

Iz Oviš pri Podnartu. Dne 9. suš-ca pokopali smo vzor-gospodinj, predobro mater, gospo Ano Fister v 66. letu starosti. Pokojna je sestra gos-poda Josipa Tomšeta pl. Savodol-skega, generalnega majorja. Zapušča štiri odrasle sinove in štiri hčerke, ki so vsi dobro preskrbljeni. Med sinovi je starejši Ivan, trgovec, Franc je vi-šji c. kr. nadživinozdravnik v Labodu na Ogrskem, Alojz je doma na pose-stvu in Rudolf je adjunkt pri južni že-leznici v Matuljah-Opatiji. Kako da je bila pokojna priljubljena, pokazal nam je pogreb, kakršnega še ni imela Oviška fara. Gospa Fister, bila je jako dobra ženska za uboge, kar je dala desnica ni vedela levica. Bog ji daj večni mir in pokoj in večna luč naj jej sveti.

Smrtna nesreča. 13letnega posest-nikovega sina Petra Pogačnika iz Zvirce pri Kovariju je udaril preteklo soboto doma pri rezanju slame drog »gepelina« v spodnji del života. Smrtno nevarno ranjenega Pogačnika so prepeljali v deželno bolnišnico v Lju-bljano, kjer je na zadobljenih poškod-bah umrl.

Obesil se je. Pred nekaj dnevi se je obesil v nekem gozdu pri Javoriah 48letni, malo slabomni posestnik Karol Merželj iz Gaberske gore pri Moravčah. Merželj so našli visečega na veji. Zločin je v tem slučaju izključen.

Ce se kdo igra z orožjem. Te dni se je igral posestnikov sin Jože Kogovšek iz Črnega potoka pri Smart-nem s samokresom. Samokres, ki je bil nabit, se je izprožil in krogla je prestrelila Kogovšku levo roko in ga znatno poškodovala.

Prepoved tat. Te dni se je splazil neznan tat v odsotnosti domačih ludi v zaklenjeno stanovanje posestni-ce Rozalije Jalen iz Zagorice pri Ble-du in je preiskal vse omare in poste-lje. Tatu pa je moral prestrašiti kak šum, zakaj pobegnil je skozi zadnja vrata iz hiše, vzel je v hitrici s se-boj le samokres in nekaj klobas ter je pustil na mestu tatvine šop klju-čev. Orožništvo ga zasleduje.

Aretacija pobeglega prisiljenca. Pretekli terek popoldne je aretirai neki orožnik v Škofljici 19 letnega Leopolda Svobodo iz Merana. Svoboda je malo prej pobegnil iz ljublan-ske prisilne delavnice. Ker ima pobe-gli prisiljenec na vesti še en delikt, ga je orožništvo izročilo deželnemu so-dišču v Ljubljani.

Aretacija tatu in tatice. Dne 3. t. m. so neznani tatovi ukradli posest-niku in gostilničarju Tomažu Nova-ku iz Ločice več denarja in mesa. Orožništvo se je posrečilo izslediti storilca v osebi nekega Antona Bol-teta iz Briš pri Kandršah. Bolte živi v konkubinatu z delavko Marijo Mali. Ker se je dogotal, da je moral imeti Bolte pri tatvini tovariša, je orožni-štvo imelo takoi na sumu Mahijevo in je preiskalo njeno stanovanje. In res, v postelji Malijeve so našli več kosov mesa. V bližini kajže, kjer je Marije-va stanovala, so našli v nekem gr-movju skrito vrečo, polno mesa in klobas in prašičeve masti. Malijevo je orožništvo aretiralo in jo izročilo okrajnemu sodišču v Litiji. Kje se Bolte sedaj nahaja, se še ne ve.

Smrtna nesreča. Dne 5. t. m. je ponesrečil v nekem gozdu pri Bohinj-ski Srednji vasi 13letni posestnikov, sin Jakob Mikeli. Na nekem strmem mestu mu je izpodrsnilo in Mikeli je zdrsnil petdeset metrov nizdol, dok-ler ni obležal v nekem jarku neza-vesten. Ponesrečenca so prepeljali v bišo njegovih starišev, kjer je čez ne-kaj tr nato umrl.

Z nožem v levo roko. Te dni je igral 17letni posestnikov sin Franc Zajec iz Podgorice z nekim svojim tovarišem. Med igro sta se fanta za-

čela prepirati in vročekrvni Zajčev tovariš je sunil Zajca z nožem v levo roko in ga je znatno poškodoval.

Nasilen vandrovce. Preteklo nedeljo popoldne sta prišla v Studence Brezposelni dninar Lavoslav Smolec iz Stopnice v Rusiji in brezposelni pekovski pomočnik Ferdinand Brezan iz Sent Jakoba na Koroškem in sta nadlegovala tamosnje prebivalce z beračenjem. Okrog osme ure zvečer sta prišla oba omenjena vandrovca k že zaklenjeni hiši posestnika Franca Markuna in sta hotela s silo vdreti vanjo. Razgrajala sta pred hišo in razbijala po vratih. Ravno tako sta razgrajala pri posestniku Andreju Škrabi, kjer sta šla pod okno in grozila domačim ljudem z nožem. Temu početju je napravilo konec orožništvo, ki je oba vandrovca aretiralo in ju izročilo sodišču.

Aretacija ciganke. Preteklo nedeljo je orožništvo aretiralo v nekem gozdu pri Snehberj 45 letno ciganko, ki se imenuje Katarina Levakovič in ki je hudo na sumu, da je izvršila pretekli mesec v Snehberj neko tatvino. Ciganko, ki je imela pri sebi šest otrok, je orožništvo izročilo okrajnemu sodišču.

Z voza je padla in se poškodovala. Te dni se je ponesrečila 55 letna prevzajkarica Marija Risek iz Svete Križe pri Stari Loki na ta način, da je padla doma raz voz in se znatno poškodovala na glavi.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Ljuto in okolico bo imela svoj letni občni zbor neprekidno v nedeljo dne 15. marca 1914 popoldne ob pol ure v Sokolskem domu v Ljuti (bralni soba). K obilni udeležbi vabi ude in prijatelje naše prekoristne šolske družbe načelstvo.

Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku priredi dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Društvenega doma v Kamniku, na čast vsem Jožkom in Jožicam pevski večer, k kateremu se vsi slavljenci tega dneva vabijo.

Slov. del. izobr. in pevsko društvo »Sava« na Savi pri Jesenicah, ponavlja dne 15. t. m. v dvorani »Pri Jeleni na Savi« igra »Kontrolor spalnih vozov«. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina navadna. Kdor se hoče pošteno zabavati, in dobro nasmejati, naj pride pogledat. Tudi dopisnik »Slovenca« Jeseniških novic, se v ljudno vabi, naj pride. Prvič zato, da ne bo dvorana prazna, in drugič, da mu ne bo treba samo tega pisati, kar mu drugi povedo, ampak naj se enkrat sam prepriča, ali piše vedno resnico, in nič drugega, kakor samo čisto resnico, ali ne. Morebiti, da se mu ta preklicana žilica vendar malo pomiri.

Ljubljana.

— Deželne doklade sankcionirane! »Slovenec« javlja zmagoslavno, da je povišanje deželnih doklad dobilo sankcijo. Veseli se »Slovenec« temu, njegovi pristaji v občinskem svetu ljubljanskem pa pravijo, da je to povišanje — krivično! In taka stranka pravi, da je resna! V deželnem zboru ploska povišanju doklad, v svojem glesilu opravičuje in proslavlja to povišanje, v občinskem svetu ljubljanskem pa — protestira proti novim dokladom! Klerikalni volilci so pa dovolj neumni, da vsega tega ne bodo zapazili, temveč bodo plačevali, da bodo črni in pri tem najbrže prav nepobojno preklinjali, ampak verjeli bodo pa vseno klerikalnim agitatorjem in volili klerikalne kandidate. Dokaz: nadomestna volitev po dr. Žitniku na Notranjskem. In tudi dr. Zajc bo gotovo zopet izvoljen v ljubljanski občinski svet —

— Klerikalci in učiteljstvo. »Slovenec« še vedno hvali novi šolski zakon in z njim združeno »povišanje učiteljskih plač«, četudi je že vsakomur jasno, da so klerikalci nalašč napravili tak šolski zakon, za katerega vedo, da ne dobi sankcije, ureditev plač so pa zvezali s tem zakonom samo do odgoditve do njim tako ne ljubo reč — čem dalje. Naravnost infamno je pa, ko pravi »Slovenec«: »Našemu učiteljstvu novi šolski zakon ne bo delal preglavice.« Seveda, ampak napredno učiteljstvo bi klerikalci na podlagi nekaterih določb tega zakona tako preganjali in zatirali, da bi se moralo poklerikaliti, ali pa obrniti učiteljstvu na hrbet. To so ravno hoteli klerikalci doseči in ravno to je lumparija, da hočejo klerikalci z javnim denarjem utrjevati svoj strankarski položaj!

— Šolnina na ljubljanskih srednjih šolah. Vsakemu človeku so sedaj že dobro znane razmere na ljubljanskih srednjih šolah, kakor tudi to, da je padlo pri prvi konferenci 76% dijakov. Toda vse to še ni dovolj! Sedaj pride pa še šolnina! Na vseh drugih srednjih šolah na Kranjskem, tako v Novem mestu, Kočevju, Kranju se plača šolnine samo 30

kron. Samo Ljubljana je izvzeta in ne vživa te dobrote. Kakor da bi bila kje na Kitajskem! Ljubljana mora vrhu vseh križev in težav ter neznozne velikanske draginje še ta vdarrec prenesti. Pa magari če jo precej hudič vzame! Iz cele Kranjske dežele je največ dijakov, na ljubljanskih srednjih šolah, toda niti živa duša se ne zgane, da bi se ta krivica odpravila. Tem potom se ponižno obračamo do slavnega občinskega sveta ljubljanskega, da isti stori takoj v to potrebne korake pri deželni vladi, ali pa pri ministrstvu, da se šolnina takoj tudi v Ljubljani od 40 na 30 K zniža. Tako, da bo potem enaka drugim mestom na Kranjskem. S 1. aprilom t. l. mora biti že vsa šolnina plačana. Na ta način se bodo mnogim prizadetim staršem vsaj nekoliko težave olajšale. Ljudstvo je sedaj do skrajnosti obupano in potrto, kar se lahko vsakdo prepriča, kdor z njimi občuje. — Prizadeti starši.

— Gradec in Ljubljana. Slovenec piše, da je v Gradcu dovoljeno po ulicah slovensko kvantati in prepevati umazane pesmi — slovenska pridiga in slovenske litanije pa so — prepovedane. V Ljubljani pa je ravno narobe: Slovensko kvantati po ulicah je prepovedano (zadnjič je bil nekdo aretiran, ker se je na ulici prav po kranjsko pridigal) nemške pridige in nemške litanije pa so dovoljene in to na veliko veselje slov. nar. ženstva, o čemer se vsak lahko prepriča, ako stopi v nedeljo pred šentklač ali pa pred nunsko cerkev, ko se nar. ženstvo vrača od nemških pridig in nemških litanij.

— Slov. gledališče. Stara pesem, vedno mlada pesem ljubezni se je včeraj igrala. Sicer smo jo že slišali, a ne še tako lepo, kakor včeraj. Krasna scenerija je dala tej bajki ljubezni še poseben čar. Pevceval in pevk ni potreba še posebej hvaliti. Imena: Strozzi, Polakova, Kondracki zadostujejo. — Pesmi ljubezni je sledila pesem ljubosumnosti: »Pagliacci«. Ko je g. Vučkovič odpel svoj predsvet, je izbruhnil vihar ploskanja, ki ni hotel utihniti. Igra je fascinirala. Obe igri na en večer — to je bil res užitek. Gledališče polno. V prvi igri sta dobili obe dami šopke.

— Sliši se, da bi hotelo zagrebško gledališče dati par operet, pa je dež. odbor baje rekel, da v Ljubljani v postu opereta ne sme biti. Če je to res — je to pač vrhunec idiotstva.

— V nedeljo zvečer se uprizori na slovenskem odru šaloigra »Čez leto dni«. Igra je nekako nadaljevanje znane igre »Pri belem konjčku«, toda zase popolnoma zaokrožena celota.

— Slovensko gledališče. V nedeljo, dne 15. t. m. ob polu 4. pop. se ponovi »Martin Smola« kot kronška predstava. — Zvečer ob 8¼ se vprizori kot benefična predstava igralcev-domačinov tržaškega slov. gledališča krasna Jurčič-Cesnikova narodna igra s petjem v petih dejanjih »Domen«. Rešijo je prevzel to pot g. Boleslavski, zaslužen in dolgoleten nepoklicen igralec trž. slov. gledališča. Upati je, da naše gledališko občinstvo z obilnim posetom te predstave pokaže, da uvaža tudi domače moči!

— Tekma voznikov. Enkrat smo že pisali, kako tekmujejo vseh vrst vozniki po ozkih ljubljanskih ulicah na škodo pasantov. No, nekaj dni je bilo boljše, in policaj se ni več izprehajal po Frančiškanskem mostu, temveč hodil opoldan po ulici sv. Petra, da so imeli vozniki nekoliko več respektu pred postavo. Šentpeterska ulica je seveda dolgočasna kakor brezkončnost sama — in razume se, da se je tudi »očesu postav« zazelhalo. Sel se je izprehajati drugam. Zdaj pa, gospoda, bi bilo zopet umestno, če se pomakne spet v ulico sv. Petra, da bo pazil in delal red. Skrbite, da ne bo pri tožbi, saj je vse v interesu dobrega imena!

— Na ljudskem koncertu »Ljubljanskega Zvona«, ki bo 18. t. m. ob osmih zvečer v Mestnem domu, poje domače in tuje samospjeve gđ. Iv. Hrstova. Sodeluje tudi g. Anton Trost kot pianist-solist in spremljevalec. Društveni mešani zbor prednaša v nove pesmi skladatelj Lajovic, dr. G. Kreka, E. Adamič in J. Pavšič. Glavna in najzanimivejša točka vzporeda bo velika balada »Matija Gubec« F. S. Vilharja. Pred izvajanjem govori o kmečkem kralju M. Gubcu g. dr. Fran Ilesič. Podrobnosti vzporeda so razvidne iz malih vabil in besedil skladb, ki se dobe v predprodaji vstopnic za koncert, v trafiki gđ. Jerice Dolenčeve (Prešernova ulica).

— Poset javne ljudske knjižnice »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj« je vedno bolj razveseljujoč. Temu se ni čuditi, kajti proti mali odškodnini dobi vsak obiskovalec na posodo knjige, ki mu ugajajo. Društvo je izdalo katalog knjig, ki je med čitatelji prav priljubljen in razširjen. Vsakdo

si lahko že doma izbere primerne knjige in napiše na listek vse dotične številke. Ta način izposojevanja je prav prikladen, ker ni treba dolgo čakati, da se pride na vrsto. Vse boljše slovenske knjige so na razpolago v več izvodih, da pride lahko vsak čitatelj na svoj račun. Knjižnica se nahaja na Rimski cesti nasproti gostilne pri »Marčanu« in je odprta ob sredah in petkih od 6. do 8. ure zvečer ter ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure popoldne.

— XXXI. redni občni zbor pevskega društva »Slavec« se vrši v nedeljo dne 15. marca ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih v »Narodnem domu« z običajnim dnevnim redom.

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske: Od 1. marca do 7. marca znaša število novorojencev 23, mrtvorojencev 1, umrlih 19. Med temi je 12 domačinov. Umrli so za jetiko 4 (1 tujec), vsled mrtvouda 1 in ostali za raznimi boleznimi. Obolelo jih je za ošpicami 56, za legarjem 1 in 3 za vtratico.

— »Domače ognjišče«, VIII. št. 2. Ferdo Plešič: Nравstvena vzgoja otrok. — Črnogaj: Od mojega ognjišča. — Gustav Graščan: Noč. — Scharrelmann-Flere: Otroška vzgoja pred šolsko dobo. — Fran Brkin: Dekliška vzgoja. (Dolge.) — Gustav Graščan: Žalostna pesem. — Tone Rakovčan: Učitelj Trpinec. — Pregled. — Naročajte!

— Vse iz ljubezni zanimiva Nordisk-drama v petih dejanjih v glavni vlogi Betty Nansen se igra danes v petek na specialnem večeru v Kino Idealu. Vsaka hvala te drame je odveč, dosti je rečeno, da igra glavno vlogo Betty Nansen, slavna tragedinja. Priporočila se preskrbeti si vže popoldan vstopnice, ker se kaže močno zanimanje za ta spored. V slučaju zadostnega števila obiskovalcev predstava še ob 10. zvečer. V soboto »Milijonska mina« senzacijska detektivska drama v treh delih in »Komtesa Ursel«, fina veseligrav v dveh delih, v glavni vlogi Henry Porten.

Trst.

Nekaj, o čemer je vredno razmišljati. Tržaški Slovenci smo sicer navdušeni, a le malo je med nami takih, ki bi se žrtvovali za narod, ki bi sodelovali pri zgradbi naše narodne stavbe, oziroma jo na katerisibodi način podpirali. Ni naš namen, da bi metali kamenje izza plotu in kritizirali vseprek, ne; pač pa je naš namen dober in hočemo samo konstatirati, da se je premalo smotreno in sistematično delalo v narodu samem, v notranjosti, med širšimi in nižjimi sloji naroda. To pa je tudi eden izmed glavnih vzrokov, da naše kulturne institucije propadajo — n. pr. gledališče — in da politična organizacija tržaških Slovencev nima toliko zaupnikov in zavednih članov, kakor bi bilo to nujno potrebno. Ob volitvah se razmere sicer nekoliko izpremenijo, toda po končanih volitvah pa zavlada zopet tišina in ni videti onega smotrenega dela po družini in izven družev, kakor bi bilo želeli. Med narod mora izobrazba!

Se le ti do danes izpolnjevalo to važno načelo? Odkrito povedano, da ne! Imamo vse polno poedincev, za katere niti ne vemo, in kateri si niso na jasnem, kako naj postopajo. Ta nejasnost — oziroma neizobrazba — pa povzroča narodno indiferentnost. Kdor čita slovensko časopisje, ta je že zavednejši. Imamo pa ogromno število takih, ki sploh ne čitajo. Potrebno je torej, da se gre med to nezavedno maso in da se jo pouči. V prvi vrsti je to naloga onih, ki so izobraženi, torej intelligenc. Le žal, da je naša intelligenca za narodno delo po večini neuporabna, oziroma tako lena, da ne more ničesar storiti, kar bi bilo narodu v korist, k večjemu, da se vsede za črno škodelico kave v kavarni »Balkan« in da s težavo prelista par časopisov. To pa je tudi vse. Res pravi narodnih delavcev najdemo prav malo med našo intelligenco: te bi lahko na prste sešteli. Toda ti se res trudijo in morda celo veliko več, kakor bi se od njih lahko zahtevalo. Pa kaj to pomaga, če pa imamo veliko število narodno brezbrizne intelligenc, ki s svojim postopanjem še drugim jemlje veselje do dela. Se bo reklo, saj imamo mnogo društev in društveni odbori naj delajo. Da, res je, da imamo tržaški Slovenci veliko raznovrstnih društev, toda ta društva ne morejo izvrševati onih nalog in ne morejo dosežati onih uspehov ki bi jih dosežala, če bi stali v teh odborih tisti, ki bi bili za to najprej poklicani. V odborih neštehtih društev se nahajajo take moči, ki niso v stanu izvrševati dolžnosti odbornikov. In ti, katerim samim manjka potrebna izobrazba in sposobnost, pa naj bi vzgojevali druge! Vsak nam bo priznal, da tu nekaj ni v redu in da je to vprašanje

TRST Odlikovana pariška čevljarna (Calzoleria Parigina).

Velika izbira čevljev za gospode, gospe in otroke. Cene zmerne.

Ulica Carducci števil. 15.

potrebno korenite izpremembe. V tem slučaju bi vsa društva — v mislih imamo posebno izobraževalna — dobro uspevala in z društvu vred bi se razvijal celi narod. Če bi bilo tako, bi tudi naše gledališče lepo uspevalo in sploh vse važne narodne institucije. S tem pa bi postal naš odpor proti narodnim zatiralcem mnogo uspešnejši in prej bi nam bilo mogoče priti do narodnih pravic. Kaj se torej začne z drugim delom. Dosedaj mlajša intelligenca naj gre med ljudstvo in naj mu kaže pravo pot! Ni namreč dosti, če imamo ljudi, ki znajo vpiti: »Živel slovenski Trst!«, ampak moramo iz dosedaj nesposobne množice ustvariti sposobno in vztrajno množico, ki bo zavedna in tudi navdušena. Največje in najsvežeje narodno delo je, če se iz nezavednega posameznika vzgoji zavednega, skoz in skoz izobraženega človeka. In taki posamezniki šele tvorijo zavedno ljudstvo, ki pozna svoje pravice in sovražni vsako zatiranje. Treba torej, da imamo vse poedince našega naroda v evidenci in da postopamo v zgornjem smislu. Po našem mnenju je le v tem naš napredek in tudi — naša rešitev.

Tržaški mestni svet. V seji, ki se je vršila v pondeljek, je župan odgovarjal na interpelacijo svetovalca Puecherja glede občinske posredovalnice dela, nadalje na interpelacijo svetovalca Černitza v zadevi brezposelnih in končno svetovalca Chiusija v zadevi oddaje dela za drugo gimnazijo. Sklenilo se je nato, da se daj gledališče Verdi v najem dosedanjemu vodstvu. Debata se je vršila tudi o šoli za posvetne bolniške strežnice, ki naj bi se osnovala. Kaj posebnega se torej na tej seji ni sklenilo.

Nov parnik so spustili v morje. Iz ladjedelnice v S. Rocco so v sredo ob 9. popoldne spustili v morje parnik »Hungaria«. Bilo je slabo vreme, lil je dež. Vkljub temu se je nabralo ob obrežju precej občinstva, ki je z radovednostjo gledalo, kako roma »Hungaria« prvič med morske valove. Navzok je bil tudi tržaški namestnik princ Hohenlohe in mnogo drugih višjih glav, kakor je to pač običaj pri takih dogodkih. Parnik je dala graditi družba Lloyd.

»Edinost« si je pri naznanitvi, da je izšla »Jugoslavija«, dovolila opazko, da demokratičnost sicer ne istoveti z narodnostjo, a da mora biti z njo prevečeno vse naše narodno delo. Nato odgovarja »Jugoslavija«: »Na opazko, da narodnost in demokracija nista istovetna pojma, si dovoljujemo spoštovano tovarišico opozoriti, da treba to istovetnost po naših razlogih razumeti tako, da si narodnega dela brez demokracije ne moremo misliti, kakor si ne moremo misliti prave demokracije, ki se ne oprira na narodnost kot izhodišče svojega dela.«

V Trstu imamo zdaj slabo vreme. V terek je začel naštrkavati dež in danes, v sredo, precej močno lije. Na noč pa je pritisnil še vihar. Na spomlad v Trstu kaj rado dežuje, zato se sedaj kar lahko pripravimo na deževno vreme, ki je neprijetno zlasti zato, ker leži po naših ulicah in cestah toliko blata, da bi človek lahko običal v njem; ali pa po nekaterih krajih cela jezera vode, da je človeku nemogoče obdržati suhe nogavice v čevljih. Tržaški mestni svet, v katerem gospodari italijansko liberalna garda, je pač salamsensko zanikern.

Nar. del. organizacija. V soboto ob 7. in pol zvečer javen shod v Gospodarskem društvu v Škedenju. Na dnevnem redu so zadeve v plavžih.

Na ulici. V terek, okrog polnoči, je zapazil eden izmed stražnikov, ki je stopal po zloglasni ulici Punta del Forno, da leži na vogalu te ulice mladenič. Ko je stopil bliže, je zapazil, da ima mladenič vso krvavo obleko. Stražnik mu je pomagal na noge, a ker mladenič ni mogel hoditi, ga je odnesel stražnik na bližnji inšpektorat v ulico Muda vecchia. Ko so mu odneli obleko, so videli, da ima mladenič prezezan trebuh; iz rane so mu silila čreva. Kakor hitro so to videli, so ga odnesli na bližnjo podružnico zdravniške postaje, kjer ga je zdravnik obvezal za silo. Nato pa je bil prepeljan v bolnišnico, kjer so ga operirali. Lahko si mislimo, v kakem položaju se nahaja mladenič. — Predno je bil pripeljan do bolnišnice, je izjavil stražniku, ki ga je spremljal, da je bil zaboden z nožem od neznanega človeka v neki gostilni v starem mestu. Ime one gostilne pa ni znal imenovati. Mladenič je tudi povedal, da se imenuje Karol Kocijančič in da stanuje v ulici Crosada 12.

Najboljše čevlje po meri dobite v novi čevljarnici

Antona Javernika,
Trst, ulica Farneto 33
Prevzamejo se tudi vsakovrstna popravila.

Slovenska brivnica
Trst, ulica Belvedere števil. 57
Anton Novak.

— Stražniki so se podali takoj na lov po starem mestu, da bi zasačili ranitelja. Iskali so ga do jutra, a brez uspeha.

Vojaški begunec. Aretiran je bil predvčerašnjem v nekem uradu pristanišča Matej Budinič, star trideset let, iz Krka. Aretiranec je namreč pobegnil od vojakov. Služi pri mornarici. Budinič je že pobegnil enkrat od vojakov, zato je dobil nekoliko navrh. Sedaj pa se je vnovič naveličal. Bil je odpeljan v veliko vojašnico.

Lahkoživec. Neki Anton Sore, star 23 let, iz Dubrovnika, krade neprestano kakor sraka. Zato pa se tudi nahaja pogostoma pod varno streho. Kadar slučajno ni pod ključem, takrat stika po starem mestu, kjer ima mnogo znanj, in včasih se prišili k eni, včasih k drugi. Predvčerašnjem so ga zasačili policijski stražniki v javni hiši v ulici Punta del Forno; spal je na postelji svoje prijateljice. Stražniki so ga prebudili in so ga pozvali, naj gre z njimi na inšpektorat, kjer ga želijo videti zaradi nekaterih tatvin. Predno pa je odšel Sore z agenti, se je vrgel na svojo prijateljico Katarino Mladovič in jo pretepel vpricho agentov. Žugal ji je, da jo ubije. Sore je bil namreč preverjen, da je šla Mladovič, med tem ko je on spal, na policijo, kjer ga je naznanila, da se nahaja pri njej. — Bil je vzet na zapisnik, nato pa odpeljan v zapor.

Pod kočijo je prišla v ulici Nuova Sletna deklica Tončka Kobau. Odpeljana je bila na zdravniško postajo, kjer je bila obvezana. Deklica stanuje v isti ulici št. 16.

Malopriden sin. Gospa Viktorija Pink, stara 45 let, stanujoča v ulici Pasquale Revoltella 26, je prišla na policijo in tam potožila, da jo je pretepel njen sin ter ji žugal, da jo ustrelji. Poiskal je samokres v skrinji, ona pa je zbežala. Sedaj se boji iti domov, ker ne zaupa pijanemu sinu. — Gospo je spremljal domov stražnik. Nasilen sin je begal po kuhinji; na mizi je imel samokres. Stražnik je samokres zaplenil ter nato odpeljal tudi sina Hektorja na policijo, kjer so ga zapirali.

Mnogo dela so imeli na zdravniški postaji v terek. Tjaka se je prišlo zdraviti od jutra do večera 29 ljudi, ki so se poškodovali na raznih delih telesa.

Zopet slabo vreme. V terek je bilo pri nas zelo zelo slabo vreme. Zvečer in ponoči je zopet razsajal močan veter z dežjem. Tu in tam je padlo tudi kako zrno sode. Nagla izprememba vremena napravi gotovo mnogo škode onemu sadnemu drevju, ki je že v cvetju.

Zagonetni slučaj.

K zagonetnemu slučaju dodatno že objavljenemu poročilu se še nadalje pojasnjuje: Dekle po imenu Viktorija Peterlin je umrlo predvčerašnjem popoldne v tukajšnji bolnici ne da bi izdalo krivca. Čudno je tudi to, da je bolnica prikrivala dekletovemu očetu — mizarju na južni železnici — smrt. Ta je namreč prišel od dveh pop. v bolnišnico; tam so mu povedali, da se je dekletu obrnilo na bolje, dekle pa je bilo tačas že mrtvo. K profesorju K. je prišla v službo pred dvema mesecema. Pred to službo je bila bolna vsled česar je morala zapustiti svojega prejšnjega gospodarja. Ko ji je dekle umrlo si je dekle šlo iskat kruha in dobilo službo pri profesorju K. Ondan pa je nepričakovano prišlo domov in tožilo, da jo boli v prsih. Matere je šla po zdravnika Höglerja, ki ji je svetoval, naj se dekleta odvede takoj v bolnico, kar se je tudi zgodilo. Tam so jo obiskali tudi nekateri sorodniki in jo prosili, naj jim pove krivca. Dekle pa je trdovratno molčalo, kar je vzbudilo pri vseh še večjo sumnjo. Pričakuje se nadaljnjih razkritij.

Nadalje smo izvedeli: Včeraj se je raznesla novica, da se je nad dekletom maščevala žena nekega železničarja, s katerim je imela baje razmerje. Ona žena jo je baje tako mučila. Ta vest pa je bila izmišljena. Včeraj zvečer se je vršila sodnijsko-policijsko-zdravniška obdukcija, pri

kateri se je pokazalo, da je dekle bilo bolno na angini, in da je bila bolezen in smrt le posledica — zastrupljenja krvi. V grlu se ji je baje naredila neka bula, vsled česar je krvavela in se je kri zastrupila. Zato je nastalo krvavljenje tudi drugod in tudi podplutki so bili le znaki zastrupljenja. S tem bo ta slučaj pojasnjen, ako ne prinese ljudje na beli dan še kaj novega.

Otroka umorila in ga vrgla v Savo.

41letna posestnica Frančiška Trdin iz Dol pri Brdu je porodila dne 5. t. m. otroka moškega spola. Moža Trdinove že tri leta ni v domovini in zato se je ženska bala. Njen strah pa ji je vdahnil grozno misel, da je najboljša če

otroka umori.

Kar je Trdinova sklenila, je tudi izvršila. Umorila je otroka in se delala, kakor da bi porodila mrtvega. Otroka je oblekla v belo oblačilo, napravila je s starih desk nekako krsto in jo je skrila na podstrešju.

Ljubimec naj odstrani umorjenega otroka.

Dne 8. t. m. je poslala Trdinova svojega dvanajstletnega sina k svojemu ljubimcu Francetu Vidergarju z naročilom, naj pride Vidergar še isti dan k nji, češ, da mu bo dala nekaj stvari v popravilo.

France Vidergar, ki je star 42 let, ki je ravno tako poročen kakor Trdinova, ki pa živi ločen od svoje žene, je prišel omenjenega dne okrog pete ure popoldne k Trdini in je pri nji preživel noč. Med drugim mu je Trdinova pripovedovala o svojem mrtvem otroku in mu je prigovarjala:

»Vrzi krsto z otrokom v Savo!«

France Vidergar se je temu upiral, toda Trdinova ga je toliko časa pregovarjala, da ga je prepričala in da je Vidergar sklenil, da izvrši zločin. Dne 9. t. m. okrog treh zjutraj je vzel Vidergar krsto in jo je nesel dve uri daleč. V bližini Hotiča je Vidergar zavijtel krsto in je

zagnal mrtvega otroka v vodo.

Nato je odšel hitrih korakov od mesta zločina. Toda ni je stvari, ki ne bi prišla na dan. Že ob osmi uri zjutraj je orožništvo aretiralo Trdinovo in popoldne istega dne tudi njenega ljubimca. Orožništvo je izročilo oboje okrajnemu sodišču na Brdu. Truplo umorjenega otroka so sicer iskali v Savi, toda doslej brez uspeha.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. marca.

V parlamentu se danes položaj ni spremenil. Cela seja je bila izpopolnjena z govori obstrukcionistov. Na konci se je prišlo do surovega nemškega nastopa radi Švihove afere. V tej aferi je bilo podano tudi par interpelacij.

Na konci se je bil podan označevani predlog na izpremembo dnevnega reda v ta smisel, da pride kot prva točka na dnevni red brambna predloga. Predlog je bil sprejet z 181 proti 147 glasovi. Za predlog so glasovali Nemci, Poljaki in seveda tudi Slovenci; proti so bili Čehi, socialni demokrati, Italijani in Rusini. V jutrajšni seji bo torej na dnevnem redu brambna predloga.

Vrše se pogajanja med strankami. Kompromis posreduje gosposka zbornica. Kompromis obstoja v tem, da se razpišejo volitve in deželni zbor bo najprej rešil volilno reformo, ki naj bi dala Nemcem mnogo ugodnosti in šele potem, bi se izvolili deželni odbor. Toda malo upanja je, da bi se kompromis posrečil, ker so tako Čehi kakor Nemci iz Češkega proti temu. Položaj se presoja pesimistično in vlada posega po § 14.

Odločitev pade jutri ali pa v torek.

Sklep in izjava čeških agrarcev.

Pozno v noč so imeli češki agrarci sejo v kateri so proglasili, da sprememba dnevnega reda v ta smisel, da pride v prvo vrsto obrambna predloga, ni v stanu spremeniti taktike in obstrukcije čeških strank in da se agrarni stranki ne more očitati neolajnost, ker je ravno agrarna stranka še vselej dokazala cesarju svojo zvestobo. Tako se sedaj more sklep vladnih strank smatrati za ponesrečen. Ne neolajnost, le neutralnost na Češkem sili agrarce, da ne morejo sodelovati pri parlamentarnem delu pod

dosedanjo vlado. Obstrukcija je povzročila vlado.

RUSIJA SE NE BOJI NIKOGAR.

Petrograd, 12. marca. Borzni list prinaša od visoke vojaške osebnosti, za katero se sluti sam ruski vojni minister, senzacionalno (in za Svabe malo prijetno) izjavo. Dotična osebnost izjavlja:

»Čas groženj je minul; mi se ne bojimo nikakršnih groženj. V Zavesti svoje moči smo dosegli glavni cilj deželne brambe. Dosedaj so bile ruske vojske odredbe le obrambnega značaja, odsedaj bo pa ruska armada aktivna. Vsestransko izpopolnjen je častniški kor in pomnožen, artilerija na kopnem je na isti stopnji kot pri drugih velesilah; mornariška artilerija pa prekaša ostale. Pouk preteklosti je bil plodovit; avtomobilizem v armadi se je razvil in tudi zrakoplovstvo je na višini.« (Hej Svaba!)

PROKLAMACIJA ALBANSKEGA KNEZA.

Drač, 12. marca. Albanski knez je izdal svojim »zvestim« Albancem sledečo proklamacijo: »Albanci! Danes stopa svobodna in neodvisna Albanija v novo epoko svoje slavne zgodovine. Usoda domovine je sedaj zaupana rokam svojega vladarja, modrosti vlade. Pot, ki je pred nami je posuta z ovirami, toda ni neopredirna za narod, ki pomliti svojih tradicij in zgodovine, hoče delati in napredovati.« Potem govori o čuvstvih ki ga navdajajo za albansko ljudstvo, katerega dolžnost je, da se tesno združi okolo prestola, ker le v tem je garancija za napredek.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Redka prilika: pralne hišne halje za dame (Schlafröcke) iz kamrika in barhenta samo ta teden po K 5, dokler je kaj zaloge. Na izbero se ne pošilja. Modna trgovina P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte. 42-3

Za dame K 3.90 pralne hišne halje (Schlafröcke) iz kamrika in pol delaine vedno na zalogi, razpošilja Angleško skladišče oblek O. Bernatovič, Ljubljana, Glavni trg 5-6. 59-x

Odda se majhna meblovana sobica s posebnim udobom, solidnemu gospodu s hrano. Sprejme se gospodično na hrano in stanovanje. Proda se kovaško orodje. Naslov v »Anončni ekspediciji« v Ljubljani. 63-1

Proda se dve dobro ohranjeni

harmoniki.

Opekarska cesta števil. 31.

Na debelo in drobno!

Prenočišče.

Izredno nizke cene!

Gostilna. - Buffet.

TRST **Hinko Kosič** TRST

ulica Carradori 15 (vokal Geppa)

se priporoča cenjenim tržaškim gostom in v Trst prihajajočim potnikom.

Spomladne novosti so tukaj.

Najmodernejši raglani, obleke za gospode in dečke v najnovejših fazonah — dospela je ogromna izbira pariških in berolinskih modelov za dame v modernih barvah in krojih.

Velika partija damskih kostumov po 10 K, katere ni bilo dosedaj za dobiti.

Ogledati si zamorete le v trgovini

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Telephon 132.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

40 let star moški želi službe kot sluga ali inkasant

s kavejco K 1000. — Ponudbe na »Anončno ekspedicijo« v Ljubljani, Šelenburgova ulica števil. 6.

Namesto K 12.—, samo K 5-50

20.000 parov usnatih čevljev na zadrge z dobro zbitimi usnatimi podplati, ki so bili pripravljani za Balkan, so mi zostali vsled vojske. Ker moram zalogo v kratkem razprodati, prodajam čevlje pod izdelovalno ceno za samo K 5-50. Dobijo se v vsaki velikosti za gospode in dame. Razpošilja po povzetju Export ARNOLD WEISS, Wien VI. Gumpendorferstr. 139 25.

?

Pazite na dan 25. marca t.l.

Od danes naprej vedno sveže pivo

1/2 lit. vrček po 20 vin., steklenice 1/2 lit. čez ulico ravno tako 20 vin., tudi dobro vino vedno na razpolago po nizki ceni, priporoča

Anton Maver, hotel „Vega“, Spod. Šiška 26.

Sprejme se takoj kot sostanovalec kosmošolcu gospod na hrano in stanovanje

Naslov v »Anončni ekspediciji«.

Kredit

Vsled zboljanja na denarnem trgu.

Vsakovrstna posojila, kakor tudi zjedinenje starih dolgov v eno ceneno posojilo za vse solventne osebe brez izjeme, zlasti definitivne nastavitve. Pogoji nad vse ugodni. Osební kredit brez življenjske police od 3 mesecev do 30 let. Police do 70. leta pismeno, priložiti je 30 vin. v znakah. Za ustmene rešitve uradne ure od 10. do 11. KREDITNA PISARNA, Ljubljana, Elizabetna cesta števil. 4.

Ne zamudite ugodne prilike.

Samo nekaj dnij.

Redka priložnost

popolna razprodaja cele zaloge čevljev Ljubljana, Wolfova ulica števil. 14

kakor moških, ženskih, otroških, gorskih itd., najnovejše oblike se bode razprodajalo od 16. t. m. dalje globoko pod lastno ceno. — Nadalje se bode razprodala vsa zaloga usnja in čevljarskih potrebščin ter sploh vsa prodajalniška oprava pri

Združenih čevljarjih - Ljubljana

Wolfova ulica števil. 12-14.

Štev. 4421.

Razpis ustanov za invalide.

Pri mestni občini ljubljanski je oddati šest mest kranjskega invalidskega zaklada vsako po 63 K na leto.

Pravico do teh ustanovnih mest imajo Kranjci, ki so v času od 1. januarja 1848. l. dalje postali v vojaški službi za zaslužek nesposobni, in sicer možje od narednika ali stražmeštra navzdol, naj so služili pri kateremkoli orožju avstrijske vojske.

Prošnji je priložiti:

1. rojstni list,
2. potrdilo, da je nezmožnost za zaslužek nastala v času od 1. januarja 1848 dalje vsled vojaške službe,
3. spričevalo dobrega vedenja tako med časom vojaške službe, kakor tudi v invalidskem stanu,
4. dokaz lastne nepremožnosti, kakor tudi nepremožnosti onih oseb, ki so do podpiranja prosilca morebiti pravno dolžne.

Tudi je v prošnji izrečno navesti, ali uživa prosilec že kako drugo invalidsko ustanovo, oziroma patentno državno invalidščino in v kateri višini.

Na prošnje, ki ne bodo natanko odgovarjale vsem tem pogojem, se sploh ne bo oziralo.

Prošnje je vlagati do vštete 10. aprila 1914 pri mestnem magistratu ljubljanskem, oziroma pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. marca 1914.

Spomladne modele za dame in deklice

priporoča

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Za gospode in dečke največja izbira oblek in površnikov najnovejšega kroja. - -

Priznana najnižje cene! Solidna in točna postrežba.

Mestna hranilnica ljubljanska,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem

leta 1913 . . . . . K 700,000.000.—

Vlog . . . . . „ 43,500.000.—

Rezervnega zaklada . . . . . „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.